

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. การอภิปรายผลของการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
3. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามใน 10 แห่ง ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,200 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ ครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ปีการศึกษา 2557 จำนวน 291 คน ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, P. 608) และได้มาโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้แก่ ครูในวิทยาลัยครูกวางตรี สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 20 คน และได้มาโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยทั้งหมด 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย การวิจัยระยะนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้องค์ประกอบ วิธีการพัฒนา และรายละเอียดของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครู มีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ขั้นการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และ 3) ขั้นการศึกษาเชิงสำรวจ

ระยะที่ 2 การออกแบบและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถสร้าง และพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู มีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นการร่างรูปแบบการพัฒนา และ 2) ขั้นการ

ปรับปรุงรูปแบบและทำการยืนยันรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูใน
วิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบและสรุปผลการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครู
เขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2
ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นนำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้และ 2) ขั้นสรุปผลการใช้รูปแบบ
การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยม
เวียดนาม

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครู
เขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในครั้งนี้ พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มี 5 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย และ 75
ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ มี 3
องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ ให้ความสำคัญ
สูงสุดต่อการเรียนรู้ และสร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
และการสอน มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความเข้าใจหลักสูตรกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
การใช้และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศและสื่อการสอน 3) ด้านการส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ
ย่อย ได้แก่ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ความคาดหวังต่อการเรียนรู้
ของผู้เรียน และการเพิ่มพูนความก้าวหน้าของผู้เรียน 4) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่
เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงาน และการสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับ
ครูผู้สอนผู้เรียนและชุมชน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี 2
องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ให้ความสำคัญแก่การวิจัย และมีความรู้และทักษะการทำวิจัย
สำหรับตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบมีจำนวน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์
พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ มี 15 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและ
การสอน มี 20 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน มี 15 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 15 ตัวชี้วัด และ
องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามี 10 ตัวชี้วัด รวมทั้งหมด 75
ตัวชี้วัด

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาค
กลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีองค์ประกอบหลักๆ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการ หมายถึง แนวคิดที่ใช้เป็นหลักในการพัฒนาภาวะผู้นำทาง
วิชาการของครู ประกอบด้วย 1) เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยยึดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ
ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครู สถาบันอุดมศึกษา 2) เป็นรูปแบบ
ที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์และการกระทำเป็นการเรียนรู้ในการสร้างความคิดรวบยอด การพัฒนา
ความเข้าใจ และความสามารถต่างๆ ด้วยตนเองและการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการ
จัดการเรียนการสอนจริง 3) เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการและวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย
ประกอบด้วย การฝึกฝนด้วยตนเอง การสร้างประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน
กลุ่ม การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติจริงและ 4) เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม
โดยมีหลักการสำคัญ ประกอบด้วย การใช้ประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม การเรียนรู้
ด้วยการกระทำจนทำให้เกิดความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากความสนใจ ของผู้เข้ารับ
การอบรมการปฏิสัมพันธ์ของผู้เข้ารับการอบรม ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่าย
ความรู้ที่ทุกคน มีอยู่อย่างกว้างขวางและการสื่อสารด้วยการพูดหรือการเขียน เพื่อเป็นการ
แลกเปลี่ยน

2.2 วัตถุประสงค์ หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลของการ
พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู 2) เพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีแก่ครูใน
การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูและ 3) เพื่อให้ครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม นำความรู้และทักษะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของครูไป
ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เนื้อหา หมายถึง สารที่เป็นองค์ความรู้ของการพัฒนารูปแบบการ
พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ซึ่งได้จัดทำเป็นเอกสารประกอบการพัฒนา จำนวน
5 ชุด ประกอบด้วย 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ 2) การ
พัฒนาหลักสูตรและการสอน 3) การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน 4) การสร้าง
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.4 กระบวนการ หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู แบ่งเป็น 3 ระยะประกอบด้วย 1) ระยะก่อนปฏิบัติการ เป็นระยะเก็บข้อมูลของครูในวิทยาลัยครูกวังตรี สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 2) ระยะปฏิบัติการ ได้ดำเนินการดังนี้ โดยให้ครูในวิทยาลัยครูกวังตรี สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตามแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 3) ระยะติดตามและประเมินผล เป็นระยะติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2.5 การวัดและการประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดผลเพื่อประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตรวจสอบได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการพัฒนา ($\bar{X} = 4.70$) และหากพิจารณาเป็นรายด้านตามแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$)

3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พบว่า

ระยะที่ 1 ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้

ระยะที่ 2 ระหว่างการทดลอง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 3.94$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า ระหว่างการทดลองรูปแบบสูงกว่่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระยะที่ 3 ระยะติดตามผล พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรและการสอนและเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า ระยะติดตามผลผลการทดลองรูปแบบสูงกว่่าระหว่างการทดลองรูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ 2) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน 3) การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน 4) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ลักษณะพฤติกรรมที่ครูได้แสดงออกในการปฏิบัติงานวิชาการอย่างเชี่ยวชาญ มีอิทธิพลเป็นที่ยอมรับของครูคนอื่นส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานได้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองและพัฒนางาน โดยครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามต้องมีบทบาทคือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำหลักสูตร รวมถึงนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปใช้ พร้อมกับประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ นอกจากนี้ ครูต้องมีการส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิด ครูควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน พร้อมกับทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่เป็นเพียงครึ่งหนึ่งของความต้องการของกิจกรรมด้านวิชาการของ

ครูผู้สอนที่วิทยาลัยครู ดังนั้นการทำวิจัยเป็นงานที่สถานศึกษาได้มุ่งเน้นว่าเป็นหน้าที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นเกณฑ์ที่สำคัญสำหรับการประเมินความสามารถของครูผู้สอนในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ Leithwood, Jantzi and Steinbach (1999, as cited in Southworth, 2002) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) หมายถึง ความใส่ใจอย่างมากของครูต่อพฤติกรรมของเพื่อนครูคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับกิจกรรมที่มีผลต่อความก้าวหน้าของผู้เรียน ซึ่งกล่าวได้เป็นสองนัย นัยที่หนึ่งคือชนิดที่แคบ หมายถึงมุ่งเน้นที่พฤติกรรมของครูซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ ของผู้เรียน และนัยที่สองคือชนิดที่กว้าง หมายถึงใส่ใจกับสภาพอื่นๆ ขององค์การเช่น วัฒนธรรมของสถานศึกษาซึ่งผู้นำเชื่อว่ามิอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครู ผลของภาวะผู้นำทางวิชาการแยกเป็นสามประเภท คือ การจัดทำพันธกิจของสถานศึกษา การบริหารจัดการการเรียนการสอนและการส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้

เป็นองค์ประกอบ ที่มีความสำคัญ เนื่องจาก ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูนั้นครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้อย่างถ่องแท้ ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Jazzar and Algozzine (2007, p. 67) ผู้นำทางวิชาการจะต้องมีการสร้างเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนกับความคาดหวังและรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องทำให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นผู้นำทางวิชาการควรมีพฤติกรรมด้านความสามารถและแสดงออกอย่างชัดแจ้งถึงสิ่งที่ทรงคุณค่าและมีวิสัยทัศน์ (Values and vision) เกี่ยวเนื่องกับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อีกทั้งมีความสามารถเชื่อมโยงหลักการ พฤติกรรม และโครงสร้างที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมและดำรงสิ่งที่ทรงคุณค่าและวิสัยทัศน์นั้นไว้ได้ (Hopkins et al., 1997, p. 234) ดังนั้น ครูที่สถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องเน้นที่เป้าหมายและการผลิต (Bossert, 1998, p. 336) การตั้งเป้าหมายเป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลในการเพิ่มแรงจูงใจและเพิ่มผลการปฏิบัติงาน เป้าหมายช่วยเพิ่มความสนใจที่จะให้ทำงาน ช่วยทำให้มีความพยายามขยายไปสู่กิจกรรมอย่างมีเป้าหมายเดียวกันและยืนยันทันอย่างเข้มแข็งที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จและเพิ่มการพัฒนากลยุทธ์สู่เป้าหมายให้ได้ (Locke and Latham, 1990, p. 121) ผู้บริหารสถานศึกษากับครูร่วมกันกำหนดและสื่อสารเป้าหมายและจะช่วยทำให้มีโครงสร้างองค์การที่นำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายสำคัญได้

ภายใต้การกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป้าหมายทางวิชาการนี้ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูในห้องเรียนและส่งผลต่อความเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลมากขึ้น (Blasé & Blasé, 1999, p. 251) ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความหมายในแวดวงของการกระทำของครูเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยภารกิจต่างๆ เช่น การนิยามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การจัดทำเป้าหมายพันธกิจโดยรวมของสถานศึกษาให้ชัดเจน (Murphy, 1990, p. 112) โดยมีการกำหนดเป้าหมายทางการเรียนการสอน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลตามมาตรฐานเหล่านั้น (Bossert, 1998, p. 337) นอกจากนี้ครูที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างผู้เรียนกับครูเรื่องวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา (McEwan, 1998, p. 121) ดังนั้นในการกำหนดพันธกิจ (Defining mission) ที่ระบุไว้ชัดเจนนั้นจะต้องสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจแจ่มแจ้งรวมทั้งการจัดทำกรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจต้องไม่ประมาณการสูงเกินไป จุดประสงค์ที่ระบุชัดเจนเป็นไปตามสภาพการณ์ของช่วงเวลาหรือช่วงวิกฤติด้วยการปฏิบัติการถ้าหากไม่มีพันธกิจที่ระบุชัดเจนนั้น ก็เหมือนกับการออกเดินทางที่ไม่มีจุดหมายนั่นเอง (Krug, 1992, p. 212) ทั้งนี้สิ่งสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการเรียนรู้ คือ การให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้ โดยให้ครูใส่ใจกับการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น งานของสถานศึกษาโดยพื้นฐานแล้วคือการส่งเสริมการเรียนรู้และแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับภารกิจและลักษณะของครู (Hoclander Alt & Beltranena, 2001, p. 114) ส่วน Sergiovanni (2001, p. 225) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการว่าเกิดจากแรงขับที่เป็นแนวความคิดความต้องการให้เป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยมุ่งหวังให้ครูให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้ และมีมิติอื่นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภาวะผู้นำร่วมซึ่งครูควรทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดกระบวนการ โดยผู้บริหารและครูต้องทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่สุด (Lashway, 2002, p. 235) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา (US Dept of Ed., 2005, p. 2) ครูที่มีประสิทธิผลจะต้องใช้พฤติกรรมที่เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการหลายอย่างและต่อเนื่องและจัดลำดับโดยถือว่าการสอนและการเรียนเป็นเรื่องสำคัญที่สุดเสมอ สอดคล้องกับ Bossert (1998, p. 337) ; Murphy (1990, p. 221) ที่กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการต้องเป็นให้เวลากับการเรียนรู้มากที่สุด เช่นเดียวกับ Southworth (2002, p. 226) ที่กล่าวว่าครูต้องใส่ใจต่อพฤติกรรมการสอนเพื่อเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน ใส่ใจต่อวัฒนธรรมของสถานศึกษา ส่วน Hopkins et al. (1997, p. 145) มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้นำทางวิชาการจะต้องมีความ

มุ่งมั่นในการส่งเสริมการสืบค้นความรู้เป็นอย่างดี McEwan (1998, p. 432) มีแนวคิดที่ว่า ครูที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องทำการต่างๆ ให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน มีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการนั้น ส่วนความเป็นเลิศทางวิชาการถือว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญมากในสถานศึกษา มีงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันว่า การที่สถานศึกษาเน้นงานด้านวิชาการเป็นเรื่องสำคัญที่สุดต่อผลสำเร็จของผู้เรียน (Goddard, Sweetland, and Hoy, 2000, p. 232 ; Hoy and Sabo, 1998, p. 225) ดังนั้น ครูที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องตั้งความคาดหวังต่างๆ ไว้สูงสำหรับเพื่อนครูและตัวเอง (McEwan, 1998, p. 119) ต้องมีความเข้าใจขอบข่ายโครงสร้างทางการศึกษาและผลที่จะเกิดขึ้นในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียน (Hopkins et al. 1997, p. 325) ส่วน Supovitz and Pogliinco (2001, p. 225) ยังได้กล่าวถึงการสนับสนุนให้มีการตั้งเครือข่ายความปลอดภัย (safety nets) จัดให้มีไว้ในสถานศึกษาเป็นรายวัน เป็นปีเพื่อถือเป็นการประกันว่าการปฏิบัติการต่างๆ ของทั้งครูและผู้เรียนซึ่งจะประสบผลสำเร็จได้โดยวิธีการแนวทางมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ เครือข่ายความปลอดภัยจะช่วยส่งเสริมและให้โอกาสผู้เรียนสามารถบรรลุถึงเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ได้ ไกคิชญ์ เบลรินทร์ (2552, หน้า 33) ; สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, หน้า 67) ; ลีรวานี วสุภัทร (2551, หน้า 13) ; ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548, หน้า 98) ยังได้ให้ทัศนะไว้สอดคล้องกันว่า การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีตัวชี้วัดที่สำคัญคือ จัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีศักยภาพในการพึ่งตนเองต่อการพัฒนางานวิชาการ และแสวงหาความรู้ใหม่และนำมาปรับใช้อยู่เสมอ นอกจากนี้ Nguyen Thi Ngoc Lien (2013, p.129) เป็นนักวิชาการศึกษาของเวียดนามได้กล่าวว่า ในบทบาทของผู้นำครูเป็นหลักในสถาบันการศึกษา ครูจะร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ของสถาบันการศึกษาและครูในสถาบันการศึกษายังเป็นผู้จัดการและผู้บริหารกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีในบทบาทฐานะ “ผู้นำการเรียนการสอน” ครูต้องสร้าง “วิสัยทัศน์” หรือ “เป้าหมาย” สำหรับชั้นเรียนและสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ครูกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ได้ดี เป็นการเริ่มต้นในขั้นตอนแรกสู่ความสำเร็จและในความพยายามของครูที่จะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการพัฒนา

องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องหลักสูตรและการสอนเป็นอย่างดีและสามารถนำไปใช้ได้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ Hallinger (1992, p. 118) ที่กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการต้องเป็นแหล่งข้อมูลความรู้เบื้องต้นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนและสามารถเข้าไปร่วมดำเนินการในการปรับปรุงงานวิชาการ Goddard, Sweetland and Hoy (2000, p. 325) ; Hoy and Sabo (1998, p. 321) และ Hoy, Tarter and Kottkamp (1991, p. 332) มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ครูควรเป็นผู้นำที่มีสติปัญญาดี ที่ทันต่อการพัฒนาล่าสุดเกี่ยวกับการสอน การเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจ การบริหารจัดการห้องเรียนและการประเมินผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละเรื่องกับเพื่อนครู นอกจากนี้ Jazzar and Algozzine (2007, p. 125) ได้กล่าววามมาตรฐานของเนื้อหาของหลักสูตรมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับทักษะและประสบการณ์มีส่วนสำคัญโดยถูกกำหนดให้เป็นมาตรฐานทางวิชาการ ครูจะต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสอดคล้องว่าหลักสูตร การสอนและการประเมินมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ต้องแนะนำแนวปฏิบัติตามความสอดคล้องที่มีประสิทธิผลให้มีการจัดกลุ่มศึกษาหรือประชุมพบปะด้วยความคาดหวังว่าครูจะช่วยกันพิจารณาถึงสาระของมาตรฐาน ศึกษาขอบข่ายและลำดับของหลักสูตร แลกเปลี่ยนวิธีการสอนที่มีประสิทธิผล ช่วยกันตรวจสอบประเด็นการประเมินและวิเคราะห์ผลงานของผู้เรียนเพื่อทราบความมีประสิทธิภาพของการสอน ทำให้มั่นใจว่ามีความสอดคล้องกับมาตรฐานและช่วยให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น (กมล ตรีราชู, 2553, หน้า 117) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา (US Dept of Ed., 2005, p. 14) เน้นถึงความสอดคล้องของหลักสูตร การสอน การประเมินผลและความเป็นมาตรฐาน (Focus on alignment of curriculum, instruction, assessment, and standards) ถ้าหากความสำเร็จของผู้เรียนคือเป้าหมายและสามารถวัดได้ด้วยการประเมินที่อาศัยมาตรฐานเป็นเกณฑ์หลักสูตร ดังนั้น การประเมินเหล่านี้ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานหากไม่สอดคล้องกัน ก็แสดงให้เห็นเป็นหลักฐานไม่ได้ว่าผู้เรียนมีผลสำเร็จตรงกัน จึงเป็นกระบวนการที่ต้องมีและดำเนินการต่อไป และ Supovitz and Poglianco (2001, p. 211) ได้ให้ความเห็นว่า การประเมินโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐาน (Standards-based assessment) รวมทั้งการสอนอิงเกณฑ์ประเมินใหม่ที่ตรงสอดคล้องกับมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง เป็นการประเมินที่มีการสะท้อนความเห็นต่อครูและผู้เรียนทำให้ทราบถึงระดับทักษะของผู้เรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

ในการประเมินนั้นมีบทบาทสำคัญในการเลือกเครื่องมือประเมินตามแนวทางที่กำหนด ครูจะต้องให้ความสำคัญกับแบบประเมิน การให้คะแนน การรายงานผลและการใช้ข้อมูล การประเมินอย่างเหมาะสมและถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Bartell, 1990, p. 114 อ้างถึงใน จารุภัทร บุญส่ง (2556, หน้า 50) อย่างไรก็ตาม กมล ตราชู (2553, หน้า 117) กล่าวไว้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความหมายรวมอยู่ในแวดวงของการกระทำของครูเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยภารกิจอื่นๆ เช่น การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Goddard, Sweetland and Hoy, 2000, p. 98) ; (Hoy and Sabo, 1998, p. 88) ; (Hoy, Tarrer and Kottkamp, 1991, p. 87) ตลอดจนมีการจัดทรัพยากรที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนด (Murphy, 1990, p. 145) การเน้นสนองตอบความต้องการของผู้เรียนขึ้นอยู่กับรูปแบบ และทิศทางของหลักสูตรด้านการเรียนรู้ บุคลิกภาพและการมีปฏิสัมพันธ์ โดยการกำหนดร่วมกันระหว่างฝ่ายวิชาการผู้เรียนและผู้ปกครอง การสอนเป็นการให้บริการเบื้องต้นของสถานศึกษา ดังนั้นอย่างน้อยที่สุดครูจะต้องรู้ขอบข่ายของรายวิชาที่สอน รู้ความจำเป็นที่ต้องสอนรายวิชานั้นๆ การมีพื้นฐานความรู้ที่กว้าง สามารถนำพาผู้อื่นดำเนินการตามพันธกิจของสถานศึกษาได้ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น ครูสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศและทิศทางเกี่ยวกับวิธีสอนและควรใส่ใจให้การสนับสนุนพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง (Krug, 1992, p. 214) ส่วน Terry (1995, p. 211) กล่าวว่า วิธีพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างง่าย คือ เพียงแต่ดูคำศัพท์และประมวลความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ก็จะได้ข้อความที่เป็นภาวะผู้นำที่มีหลักสำคัญในการสอน (Leadership in the domain of instruction) นอกจากนี้ Bartell (1990, p. 121) ; Cotton (2000, p. 9) และ Johnson and Asra (1999, p. 45) อ้างถึงใน จารุภัทร บุญส่ง (2556, หน้า 51) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ครูที่จัดให้ งานวิชาการเป็นเรื่องสำคัญในลำดับต้นนั้น จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ การจัดลำดับให้งานพัฒนาการเรียนการสอนมีความสำคัญสูงสุดนั้น ทำให้ครูมีอำนาจบริหารจัดการและสร้างความเข้าใจกับเรื่องที่เกี่ยวข้องและ Murphy (1990, p. 219) ที่กล่าวว่า เป็นการการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมคุณภาพการสอน เน้นวิธีการหลักที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการเรียน ทั้งนี้จะต้องมีหลักสูตรแกนกลาง (A common core curriculum) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานชีวิตและการปฏิบัติในสถานศึกษา (Supovitz and Poglinco, 2001, p. 115) ส่วน Goddard, Sweetland and Hoy (2000, p. 58) ; Hoy Tarrers and Kottkamp (1991, p. 211) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่าการที่จะให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น ก็เพื่อพัฒนา

ผู้เรียนให้มีความสามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด รวมทั้งมีการบริหารจัดการห้องเรียนและการประเมินผล ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละเรื่องกับครู ส่วน Nguyen Duong Hoang (2013, p. 246) และ Huynh Thi Hong Nuong (2011) นักวิชาการศึกษาเวียดนามได้กล่าวว่า นวัตกรรมและการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาตามแนวทางเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ปัจจุบันในวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยครูศาสตร์ได้ดำเนินจัดการเรียนการสอนตามระบบหน่วยกิต เนื้อหาบทเรียน หลักสูตรการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน นวัตกรรมวิธีการสอนเป็นความสำคัญสำหรับครูแต่ละคน เพราะนวัตกรรมวิธีการสอนเป็นการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้หลากหลายวิธีการสอนและสื่อการสอน เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของวิธีการสอนที่ครูนำมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และยกระดับประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน

ครูควรวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่เป็นประจำ เพื่อทราบผลการตัดสินใจต่างๆ หรือที่จะตัดสินใจต่อไปอันเกี่ยวเนื่องกับนโยบาย โครงการและการพัฒนาวิชาชีพของครู ครูอาจต้องการคำแนะนำในการใช้แบบสอบถาม การให้คะแนน การตีความจากข้อมูลและการวิเคราะห์ รวมถึงการใช้ข้อมูลในการปรับเปลี่ยนการสอน (กมล ตราชู, 2553, หน้า 121) ทั้งนี้เนื่องจากครูเป็นผู้กำหนดความสำเร็จผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ต้องให้ความสำคัญการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (Hoy and Hoy, 2003, p. 87) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นั้น ต้องรู้จักใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน การตัดสินใจทุกระดับจะต้องอาศัยข้อมูลที่ตรงกับปัญหา เจ้าหน้าที่สามารถใช้ข้อมูลเพื่อช่วยครูให้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลมากขึ้นและตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นนโยบายและหลักสูตร ครูใช้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางที่เน้นงานการเรียนการสอนและเป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพของครู ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลก็สามารถช่วยครูในการใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกลุ่มผู้เรียนและชี้ชัดความต้องการของผู้เรียนได้ (US Dept of Ed., 2005, p. 5 ; Lashway, 2002, p. 118) นอกจากนี้ Hoy and Hoy (2006, p. 271) กล่าวว่า ในการทดสอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความถนัด เป็นการวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนด้านความสามารถ ซึ่งอาจวัดในช่วงเวลาสั้นๆ และเป็นการทำนายแนวโน้มของการเรียนรู้ของผู้เรียนในอนาคต ส่วน Leithwood, Jantzi and Steinbach (1999, p. 225 อ้างถึงใน Southworth, 2002) ได้

กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership) ว่าหมายถึง ความใส่ใจอย่างมากของครูต่อพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมที่มีผลต่อความก้าวหน้าของผู้เรียน กล่าวคือมุ่งเน้นที่พฤติกรรมของครูที่จะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อดำเนินการให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนและจะต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างมากจากเพื่อนครู ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ Leithwood (2006, p. 99) ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าครูจะต้องกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (Monitoring student progress) อยู่เสมอ และครูยังต้องทำการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมผู้เรียน มีวิธีการหลากหลายในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนและต้องทำการประเมินเป็นประจำ สามารถบอกความหมายของผลลัพธ์ได้อย่างชัดเจนเมื่อจำเป็น มีความรู้ความสามารถในการทบทวนผลและใช้ผลนั้น ช่วยผู้เรียนและผู้ปกครองในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอน ครูไม่สามารถจะตีความการประเมินในสถานศึกษาได้ทุกครั้ง แต่ก็ควรระบุให้ชัดเจนว่ามีความคาดหวังที่จะให้มีการทดสอบ การตีความและการสนองตอบ ที่จะให้มีการกำกับติดตามกระบวนการทั้งหมด ส่วนผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาเวียดนามหลายท่าน Pham Quang Huan (2006, p. 10), Ministry of Education and Training Vietnam. (2008, p. 12), Nguyen Thi Quynh Nga and Ngo Trung Hoc (2013, p.5) อาจารย์ ครูสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการยกระดับคุณภาพของการศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน ครูที่ดีต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน อย่างไรก็ตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ครูควรต้องมีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นและความหลงใหลในการทำงานของครูแต่ละคนและครูยังต้องทำการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวิธีการหลากหลายในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน และเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ครูรับผิดชอบการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน และเป็นบรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของผู้เรียนออกมา มีหลายวิธีการที่จะทำให้เกิดผลได้ เช่น การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระบบการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้เป็นที่เข้าใจโดยทั่วกันว่าสิ่งที่ถือว่าสุดยอด คือการที่แต่ละคนได้ทำในส่วนของตนเองให้ดีที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดมีความคาดหวังอย่างมากกับผู้เรียนส่วน Marsh (1997, p. 116) กล่าวว่าครูควรใส่ใจกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมการ

ทำงานที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ โดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง เสริมสร้างความร่วมมือและการอยู่ร่วมกันด้วยดีของครู พยายามเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากรภายนอกกับสถานศึกษาและระหว่างบ้านกับสถานศึกษา สอดคล้องกับ Hoy and Hoy (2003, p. 238) ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดของครูคือเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional leader) มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาบรรยากาศของสถานศึกษาที่ยังผลให้เกิดการปฏิบัติการสอนที่ดีที่สุดและความเห็นของ Southworth (2002, p. 325) และ Marsh (1997, p. 19) ที่ว่าครูต้องใส่ใจต่อวัฒนธรรมของสถานศึกษาสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยให้มีระเบียบขั้นตอนน้อยลงและลดภาระงานด้านเอกสารให้การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การปรากฏตัวให้เห็นในสถานศึกษาเป็นประจำ ตลอดจนการให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้เรียน Leithwood, Jantzi and Steinbach (1999, p. 235 อ้างถึงใน Southworth, 2002) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการว่าหมายถึง ความใส่ใจอย่างมากของครูต่อพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง นอกจากการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วยังหมายถึงใส่ใจกับสภาพอื่นๆ ขององค์การ เช่น วัฒนธรรมของสถานศึกษาซึ่งครูเชื่อว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน Dimmock and Walker (2005) เห็นว่าการจัดองค์การที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นเรื่องเกี่ยวพันกัน ดังนั้นครูที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่มุ่งการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ (McEwan, 1998, p. 118) รวมทั้งการให้ขวัญกำลังใจเป็นเรื่องที่ครูจะต้องตระหนักอยู่เสมอเมื่อมีความสำเร็จเกิดขึ้น ครูจะต้องแสดงการรับรู้ความสำเร็จทางวิชาการ ทำให้ครูมีความรู้สึกถึงความมั่นคงของอาชีพครู ให้การสนับสนุนและเสริมสร้างความเกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง (Purkey and Smith, 1998, p. 234) นอกจากนี้ Hoy and Hoy (2006, p. 312) ยังได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมขององค์การหมายถึงแนวคิดของครูที่มีต่อการทำงานอาจได้รับผลกระทบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น สภาพแวดล้อม พฤติกรรมของครู เป็นต้น ส่วน Hughes, Ginnett and Curphy (2009, p. 60) กล่าวว่า การสะท้อนผลมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้ครูมีมุมมองที่หลากหลายต่อการกำหนดขอบเขตของปัญหาที่มีความแตกต่างและ Goddard, Sweetland and Hoy (2000, p. 326) ; Hoy and Sabo (1998, p. 254) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ครูควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละเรื่องกับเพื่อนครู Blasé and Blasé (1999, p. 252) ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้นำทางวิชาการที่มีการกำกับติดตามผลการเรียนการสอนกับครู ทำให้มีการสะท้อนผลจากครูมากขึ้นและมีพฤติกรรมทางวิชาการที่ได้รับจากการสะท้อน มีการใช้แนวความคิดใหม่มากขึ้น มีกลยุทธ์ทางการสอน มีการตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน มีการเตรียมบทเรียนและวางแผน

อย่างระมัดระวัง ครูกล้าเสี่ยงและใส่ใจกับกระบวนการการสอนมากขึ้น ครูใช้ดุลยพินิจอย่างมีอาชีพเพื่อเปลี่ยนแปลงการสอนในห้องเรียนและครูยังแสดงให้เห็นผลกระทบทางบวกที่เป็นแรงจูงใจ มีความพึงพอใจ มีความเชื่อมั่นและมีความรู้สึกว่าปลอดภัยและมั่นคงในการประกอบอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ Nguyen Thi Ngoc Lien (2013, p.131) เป็นนักวิชาการศึกษาของเวียดนามได้กล่าวว่า บทบาทการเป็นผู้นำของครูคือการสร้างสภาพแวดล้อมต่อการงาน การเรียนรู้และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในห้องเรียน ครูเป็นบุคคลหลักที่สร้างวัฒนธรรมในสถาบันการศึกษา สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมต่อการทำงานแบบมืออาชีพ มีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน ครูยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของห้องเรียนและ Pham Quang Tiep (2013, p. 36) ให้ความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่นี้ถือว่าเป็นแบบองค์รวมมีทุกปัจจัยภายในและภายนอกผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนมีผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของเขา ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมมีเชิงบวกและเชิงลบ ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เป็นเชิงบวก จะทำให้ความรู้สึกของผู้เรียนดี แข็งแกร่งและกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในทางบวกอย่างแข็งขัน ผู้เรียนรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนในการรวมกิจกรรมแต่ผลกระทบของสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นทิศทางเชิงลบทำให้ผู้เรียนรู้สึกขี้ขลาดความเชื่อมั่นในความคิดขาดข้อมูล หรือขาดแหล่งให้ข้อมูลในการรับรู้ความรู้ใหม่ในกระบวนการเรียนการสอนครูผู้สอนและผู้เรียนไม่เพียงแต่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมแต่ยังมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เป็นองค์ประกอบ ที่มีความสำคัญ เนื่องจาก ครูให้ความสำคัญกับภารกิจวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะว่า ครูในวิทยาลัยครู การเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นกับครูผู้สอน แต่นี้เป็นเพียงครึ่งหนึ่งของความต้องการของกิจกรรมด้านวิชาการของครูผู้สอนที่วิทยาลัยครู ดังนั้นการทำวิจัยเป็นงานที่สถานศึกษาได้มุ่งเน้นว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นเกณฑ์ที่สำคัญสำหรับการประเมินความสามารถของครูผู้สอนในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับ Tran Mai Uoc (2013, p.4) ศรีสุพรรณ ภิรมย์ทอง (2551, หน้า 30-31) กล่าวว่า งานวิจัยเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสำคัญในการก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและตอบสนองการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่

เป็นปัจจัยของกระบวนการพัฒนา ซึ่งต้องอาศัยกลุ่มคนหลายกลุ่มมาจากหลายสาขาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนในการดำเนินการวิจัยนั้นต้องตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แท้จริง ประเด็นที่ต้องการทำวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในกระบวนการการพัฒนาและ ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานจะต้องเป็นผู้มองการณ์ไกลในการวางแผนพร้อมทั้งสนับสนุน ภาระงานด้านการวิจัยให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ด้วยการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัย การเพิ่มศักยภาพในด้านความรู้ กำลังทุนทรัพย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ในการสนับสนุนส่งเสริม เพื่อให้ภารกิจด้านการวิจัยสำเร็จ บรรลุ วัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถาบันและสังคมต่อไป วรณี โสมประยูร (2542, หน้า 97-98 อ้างถึงใน กัญญนันท์ ยุคต์แผน 2552, หน้า 99) ได้กล่าวว่า ในโลกยุคโลกาภิวัตน์นี้การวิจัยมีบทบาทสำคัญมากในอันที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้ ดำเนิน และเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างถูกต้องทิศทางและตรงเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด เพื่อให้ประชาชนพร้อมที่จะเผชิญปัญหาและ อุปสรรคนานาชนิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยที่ดีจึงควรจะได้ชี้แนะหรือชี้แนะสังคม ให้สามารถ ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้อย่างราบรื่น ยั่งยืนและมั่นคง สำหรับในส่วนของผู้วิจัย เองนั้นก็ย่อมได้รับ อานิสงส์อันสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่สามารถ พัฒนาศักยภาพของตน ให้ดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขตาม ควรแก่อัตภาพ เบญจวรรณ นาราสัจจ์, เบญจมาศ นูรณสรณ์, (2554, หน้า 16) กล่าวว่า การวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้คำตอบในประเด็นที่สงสัย โดยใช้ระเบียบวิธีการอันเป็นที่ยอมรับในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ ในสถาบันอุดมศึกษารู้จักและคุ้นเคยกับการวิจัยเป็นอย่างดี เนื่องจากการวิจัยเป็นปัจจัย หลักอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาในทุกๆ ด้าน สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจึง มักกำหนดให้การวิจัยเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้อง ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการและการค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำผลงานวิจัย ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่องานด้านการเรียนการสอนและการบริการวิชาการ แก่สังคม ส่วน Cole & Chan, (1997, p. 8) กล่าวว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องต่อการกำหนด พฤติกรรมการสอนของอาจารย์จำเป็นต้องเรียนรู้ว่าทฤษฎีการสอนต่างๆ มีอะไรบ้าง และงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนมีการวิจัยเรื่องใดผลอย่างไร เพื่อนำความรู้ทั้ง 2 ส่วนมา กำหนดหลักการสอนขึ้นและหลักการสอนนี้จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการสอน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้อีกต่อหนึ่ง การพัฒนาอาจารย์จึงกำหนดให้อาจารย์มี ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสอน การวิจัยเกี่ยวกับการสอนเพื่อให้อาจารย์ปรับปรุงและ

ยกระดับคุณภาพการสอนต่อไป นอกจากนี้ พจนี สะเพียรชัย (2550, หน้า 1- 6) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ไว้ดังนี้ ความสำคัญของภารกิจการวิจัยของอาจารย์นั้น นอกจากเป็นภาระหน้าที่ที่อาจารย์จะต้องทำซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่จะต้องสนับสนุนส่งเสริมและการวิจัยจะชักจูงอาจารย์ที่มีความสามารถเข้ามาร่วมสถาบันได้โดยง่ายตลอดจน ชักจูงบุคคลภายนอกให้ความช่วยเหลือวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยมากขึ้น ทำให้มาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นเป็นที่ตระหนักชัดว่าคุณภาพและชื่อเสียงของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนอกจากคุณภาพของบัณฑิตที่เป็นผลผลิตของมหาวิทยาลัยแล้วส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพและความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยด้วย ส่วนเอกสารการทำงาน ของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา Quang Tri Teacher Training College (2012, p. 322-323) ได้เสนอบทบาทหน้าที่การทำวิจัยของครูผู้สอนในระดับอุดมศึกษาคือ มีความสามารถในการระบุปัญหา มีความสามารถในการออกแบบวิธีการแก้ปัญหา มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการวิจัย การเที่ยงธรรม ความเป็นจริง ความขยันหมั่นเพียร ยินดีที่จะให้ความร่วมมือทำวิจัยกับคนอื่น ๆ และความสามารถในการที่จะนำคนอื่น ๆ ในเรื่องทำวิจัย

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีความเหมาะสมที่สามารถนำไปเป็นกรอบในการพัฒนาครูให้มีศักยภาพในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ รวมถึงพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะก่อนการปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมแรกพบ สสำรวจพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง และประเมินพฤติกรรม 5 ด้าน

ระยะที่ 2 ระยะปฏิบัติการ จัดเป็นกิจกรรมพัฒนามี 2 ระยะ คือ

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน กระบวนการฝึกอบรมในห้องฝึกอบรมใช้ระยะเวลา 2 วัน

2. กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รายสัปดาห์ รวม 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3

ครั้งๆ ละ 6 ชั่วโมง เป็นเวลา 90 ชั่วโมง

ระยะที่ 3 ระยะติดตามและประเมินผล เป็นระยะการติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม หลังปฏิบัติการ 2 สัปดาห์ โดยทำแบบประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นมา เป็นรูปแบบที่ดี มีความเหมาะสมในการการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เนื่องจากผู้วิจัยได้นำรูปแบบมาทดลองใช้ ตามกระบวนการพัฒนารูปแบบ พบว่ามีค่าคะแนนความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องบางส่วนกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของ อ้อย สิมรัมย์. (2554, หน้า 195-196) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยปรากฏว่า การสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา มี 6 ส่วน ได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการกำกับรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา 3) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่จำเป็นต้องพัฒนา 4) แผนการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มี 4 แผน ดังนี้ แผนที่ 1 พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน แผนที่ 2 พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ แผนที่ 3 พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 4 พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ 5) กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1) การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่ต้องการพัฒนา 2) การเตรียมการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) การพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ 4) ประเมินผลการพัฒนา

พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ และ 6) การประเมินรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากผู้บริหารโรงเรียน 8 คน ผู้บริหารการศึกษา 5 คน และนักวิชาการ 2 คน พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เช่นเดียวกัน รัชฎาพร พิมพิชัย (2556, หน้า 200) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมและสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำครูมี 5 พฤติกรรมหลัก รูปแบบมีพฤติกรรมสำคัญได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการของรูปแบบ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ ผลของการใช้รูปแบบพบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนหลังสูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบ นอกจากนี้ ศรีติพงศ์ ภูวัชรวรานนท์ (2555, หน้า 286) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ และพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการมี 4 องค์ประกอบ 70 ตัวบ่งชี้ 2) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารและการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องอื่นๆ อยู่ในระดับมากและพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ 5 ปีลงมา มีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป 3) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ

วัตถุประสงค์ เนื้อหา ระบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและการวัดและประเมินผล รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ องค์ประกอบของ ระบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างผู้เข้า รับการทดลองตามรูปแบบเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนารัตน์ บุตรชารี (2556, บทคัดย่อ) เรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตตรวจราชการที่ 11 มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย 2) ศึกษา ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย 3) พัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทาง วิชาการโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ของครูปฐมวัย และ 4) เพื่อหาประสิทธิผลของ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ของครูปฐมวัยที่ พัฒนาขึ้น เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษา องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ โดย ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบกับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ทางวิชาการโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเขตตรวจราชการ ที่ 11 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา สื่อและแหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผล

3. ประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูใน วิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตรวจสอบได้ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการพัฒนา ($\bar{X} = 4.70$) และหากพิจารณาเป็นรายด้านตามแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$)

3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูใน

วิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พบว่า

ระยะที่ 1 ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้

ระยะที่ 2 ระหว่างการทดลอง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า ระหว่างการทดลองรูปแบบสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระยะที่ 3 ระยะติดตามผล พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรและการสอนและเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า ระยะติดตามผลการทดลองรูปแบบสูงกว่าระหว่างการทดลองรูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และรูปแบบมีกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพและเนื่องจากครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงครูได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติการไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดแนวคิดเป้าหมายที่ชัดเจนส่งผลให้การประเมินหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงว่าการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีผลทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้พัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองเป็นอย่างดี โดยผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ แสงรุณี มีพร (2552, หน้า 121) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะแรก คือ การร่างคู่มือโดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย ระยะที่ 2 คือ การตรวจสอบและปรับปรุงคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ และ ระยะที่ 3 คือ การทดลองใช้คู่มือในภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาคู่มือ ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 3 ชุด 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลัง การจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนน ทดสอบ หลังการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ คะแนนทดสอบก่อนการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ระพีพรรณ ร้อยพิลา (2553, หน้า 255-264) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบในการเสริมสร้างภาวะผู้นำในการ ประชาสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการพัฒนา โดยการสังเคราะห์ เอกสาร และสำรวจการใช้สมรรถนะและทักษะภาวะผู้นำในการประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและยืนยันการพัฒนารูปแบบ ยืนยันและตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบในการเสริมสร้างภาวะผู้นำในการประชาสัมพันธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมีรูปแบบการพัฒนา 3 ระยะ คือระยะก่อนปฏิบัติการ ระยะปฏิบัติการและระยะติดตามผล ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบในการ เสริมสร้างภาวะผู้นำ ในการประชาสัมพันธ์ก่อนการทดลองใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง หลังการทดลองใช้โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดและสูงกว่าก่อน การทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จินตนา ศรีสารคาม (2554, หน้า 249-275) ศึกษาการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำ ทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรม ขั้นที่ 2 การ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและปรับปรุงโปรแกรม ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในขั้นตอนการทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนามและขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการประเมินก่อนและ หลังการทดลองโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการกับผู้ร่วมโปรแกรมทุกประเภท เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 2) การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาอยู่

ในระดับมาก 3) ปฏิบัติของกลุ่ตัวอย่างต่อโครงการอยู่ในระดับมากและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษา สอดคล้องกับ ธวัชชัย ไพใหญ่ (2555, หน้า 117) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับนักวิชาการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วยระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่เหมาะสมของนักวิชาการศึกษาระยะที่ 2 นำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการตอนที่ 2 ทดสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการตอนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการระยะที่ 3 นำเสนอผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ผลจากการศึกษาพบว่า 1) นักวิชาการศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) นักวิชาการศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อพฤติกรรมการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของนักวิชาการศึกษาในการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนผลของการนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ซึ่งดำเนินการประเมินผลโดยการวัดพฤติกรรมในการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของนักวิชาการศึกษา จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทั้งผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น นักวิชาการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลังจากที่ทำกรฝึกอบรม ผลการประเมินพบว่า นักวิชาการศึกษามีพฤติกรรมการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ อีกทั้งสอดคล้องกับ วรกาญญา พิไล แกระหัน (2555, หน้า 221-224) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11 มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยทั้งหมด 3 ระยะ 6 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การศึกษารูปแบบประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 2 การร่างและสร้างรูปแบบ ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 3 ทำการร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 4 สร้างรูปแบบและทำการยืนยันรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประถมศึกษาและคู่มือการพัฒนา

ภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญและระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบที่ได้ไปทดสอบและขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาที่ได้จากการทดลองใช้ ผลการศึกษาพบว่า ระยะที่ 1 ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินคุณภาพ การศึกษา ระยะที่ 2 ระหว่างทดลอง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารจัดการหลักสูตรและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินคุณภาพการศึกษาและระยะ ที่ 3 หลังการทดลอง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินคุณภาพการศึกษาและพจนารัตน์ บุตรขำ (2556, หน้า 307) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการโดยใช้กระบวนการ จัดการความรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตตรวจ ราชการที่ 11 ได้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะ ผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ โดยร่างรูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ระยะ ที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า ระยะที่ 1 ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.18$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาการเรียนรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การผลิตและใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับ เด็กปฐมวัย ระยะที่ 2 ระหว่างการทดลอง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การผลิตและใช้สื่อและ แหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาการเรียนรู้และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของครูปฐมวัย โดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า ระหว่างการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้ รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะที่ 3 ระยะติดตามผล พบว่า ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของครูปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัด ประสพการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของครู

ปฐมวัยโดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า ระยะติดตามผลการใช้รูปแบบสูงกว่าระยะฝึกปฏิบัติจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูของ รัชฎาพร พิมพิชัย (2556, หน้า 200) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กลำดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำครูมี 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน 3) การใช้กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน 4) การมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนและ 5) การวัดและประเมินผล มีรูปแบบการพัฒนา คือ หลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการรูปแบบ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีกระบวนการพัฒนาแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนปฏิบัติการ ระยะปฏิบัติการและระยะหลังการปฏิบัติการ ผลของการใช้รูปแบบพบว่าครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอน หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบ ตลอดจนสอดคล้องกับ ศิริพร กุลสานต์(2557, หน้า 207) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ คือ 1. ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและหากพิจารณารายด้าน คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ส่วนเอกสารประกอบการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น การพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ ความก้าวหน้าเท่ากับ 79.18 3. เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า ภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูทุกคนต้องตระหนัก เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูมีการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติจริง เป็นกิจกรรมที่ครูได้วิเคราะห์ อภิปราย เสนอความคิดเห็น พร้อมกับแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอรายงานผลของการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในแต่ละครั้ง ส่งผลให้การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสูงขึ้นในทุกด้าน ทั้งนี้เห็นได้จากพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูหลังสิ้นสุดระยะปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระยะก่อนปฏิบัติ ซึ่งการที่ผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสูงขึ้น เช่นนี้ แสดงว่าครูที่ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการได้ตระหนัก เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการพัฒนาตนเอง รวมถึงนำทักษะและความรู้ที่ได้รับไปปรับเปลี่ยน พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สามารถนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์

พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรมเวียดนาม ควรปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรสาขาวิชาบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน เช่น เพิ่มวิชาสอนเกี่ยวกับความรู้และทักษะบริหารการศึกษาระดับสูง ให้มากกว่าเดิม ส่วนวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามทุกแห่ง ควรจัดให้มีการฝึกอบรม การศึกษาดูงานและพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการแต่ละด้านให้แก่ครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้มีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับที่สูงขึ้น

1.3 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสม และมีประสิทธิผล ทำให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการใช้รูปแบบการพัฒนานี้ เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครูในภูมิภาคอื่นๆ หรือในทั่วประเทศเวียดนาม

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา หรือในระดับมหาวิทยาลัย

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 ควรทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2.5 ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับครูในวิทยาลัยครู และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี